

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/ksiazki/243986,Deportacje-z-Gornego-Slaska-do-Zwiazku-Sowieckiego-w-1945-roku-Katalog-wystawy-s.html>
17.06.2026, 07:15

Deportacje z Górnego Śląska do Związku Sowieckiego w 1945 roku. Katalog wystawy stałej w Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoszlązaków do ZSRR w 1945 roku w Radzionkowie

[Książki](#)

Autor:

Rosenbaum Sebastian, Węgrzyn Dariusz

Rok wydania:

2026

Liczba stron:

144 s.

ISBN:

978-83-8376-822-9

Tagi:

[Deportacje Górny Śląsk](#) [Tragedia Górnoszląska](#) [ZSRS](#)

Do pobrania:

[SPIS TRESCI - Deportacje z Górnego Śląska do Związku Sowieckiego w 1945 roku. Katalog wystawy stałej w Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoszlązaków do ZSRR w 1945 roku w Radzionkowie \(pdf, 60.99 KB\)](#)

Opis

Sebastian Rosenbaum, Dariusz Węgrzyn, *Deportacje z Górnego Śląska do Związku Sowieckiego w 1945 roku. Katalog wystawy stałej w Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoszlązaków do ZSRR w 1945 roku w Radzionkowie*, wydanie 2 zmienione i poprawione, Katowice-Warszawa 2026, 144 s., ISBN 978-83-8376-822-9

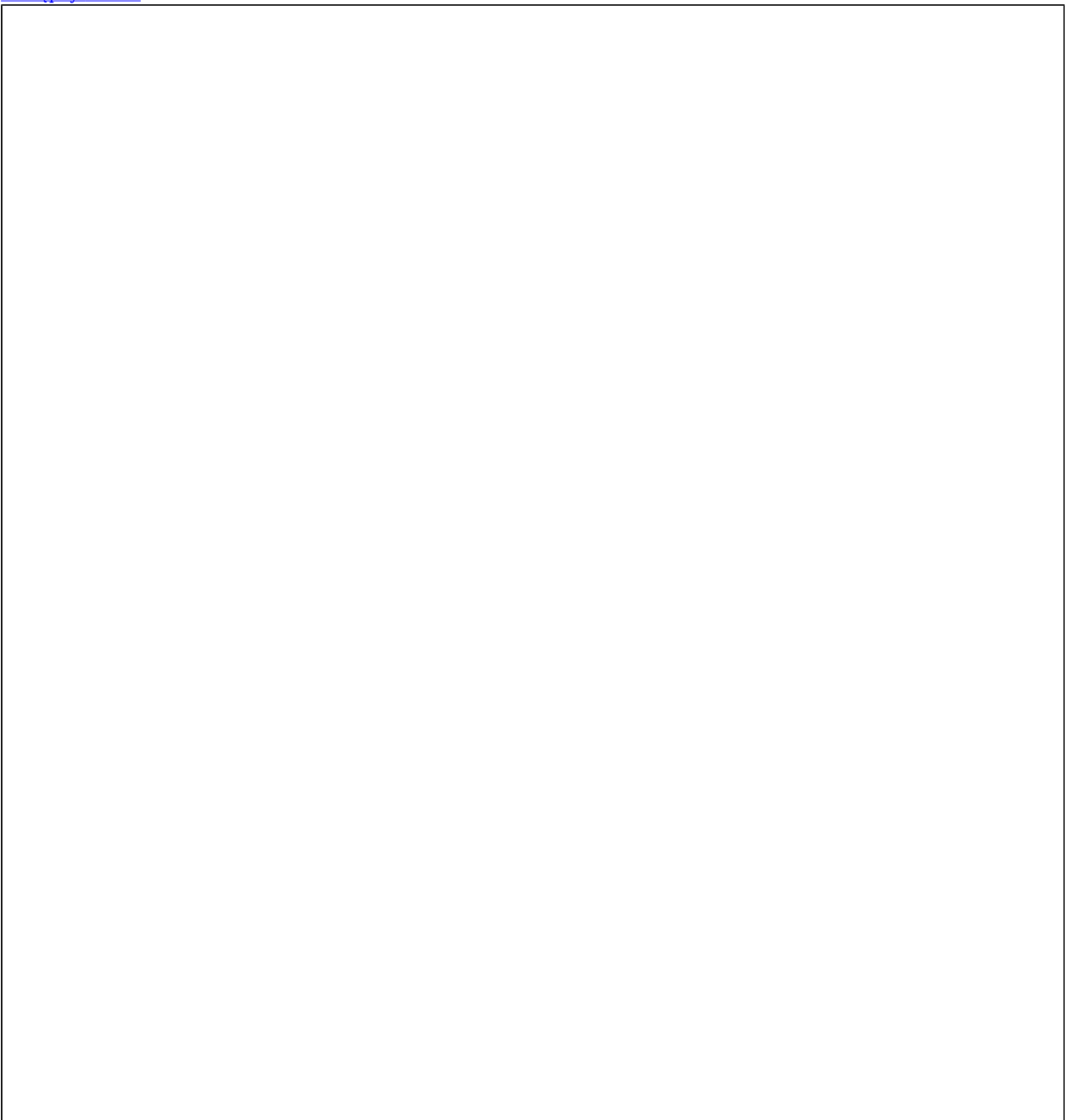
Seria wydawnicza IPN Katowice.

Katalog poświęcony jest deportacji ludności cywilnej Górnego Śląska do ZSRS w 1945 r. Po zajęciu części Górnego Śląska przez Armię Czerwoną w styczniu/lutym 1945 r. miała miejsce fala akcji represyjnych wymierzonych w ludność miejscową, szczególnie w tej części regionu, która przed 1939 r. należała do Rzeszy Niemieckiej (tzw. Śląsk Opolski). Oprócz masowych morderstw i gwałtów, którym towarzyszyło szabrowanie i niszczenie mienia, formacje NKWD od 12 lutego przeprowadziły również akcję zatrzymania mężczyzn w wieku 17-50 lat, zdolnych do pracy fizycznej. Pod pretekstem dwutygodniowych prac porządkowych internowano kilkadziesiąt tysięcy osób, zatrzymano też kilka tysięcy mieszkańców regionu w ramach tzw. oczyszczania tyłów

frontu. Większość z nich następnie wywieziono do obozów pracy przymusowej NKWD w ZSRS, przede wszystkim w Zagłębiu Donieckim (Ukraina), ale także na Białoruś, do Rosji, na Syberię czy do Gruzji. Fatalne warunki bytowe, niska higiena, złe wyżywienie, wyniszczająca praca stały się przyczyną masowych zgonów (odnotowano co najmniej 10 tys. zmarłych, w rzeczywistości ich liczba mogła sięgnąć nawet 30 proc. wywiezionych). Powroty tych, którzy przeżyli, trwały do końca lat czterdziestych. Wielu powracających doznało trwałego uszczerbku na zdrowiu i cierpiało wskutek przeżytej traumy. Katalog niniejszy towarzyszy przygotowanej przez pracowników Oddziału IPN w Katowicach wystawie stałej w Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoślązaków do ZSRR w 1945 roku (Radzionków). Katalog przedstawia temat wywózki do ZSRS w skróty i przystępny sposób, z wykorzystaniem znacznej liczby ilustracji, często pochodzących z prywatnych zasobów i wcześniej niepublikowanych. Zagadnienie deportacji jest bardzo ważnym elementem pamięci społecznej na Górnym Śląsku (w województwach śląskim i opolskim), będąc jednym z ważnych elementów tzw. Tragedii Górnośląskiej.

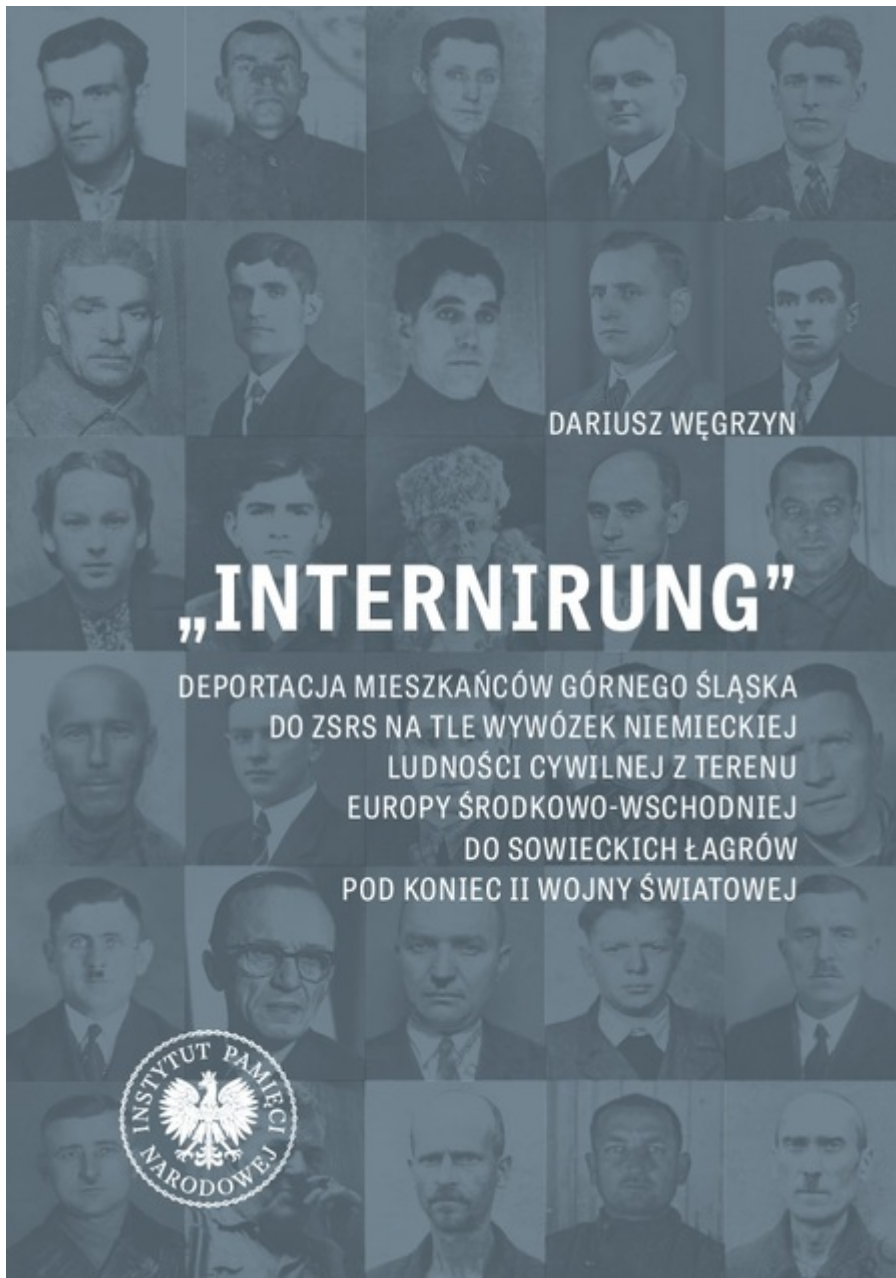
[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

[Zobacz inne publikacje](#)

[wstecz](#)

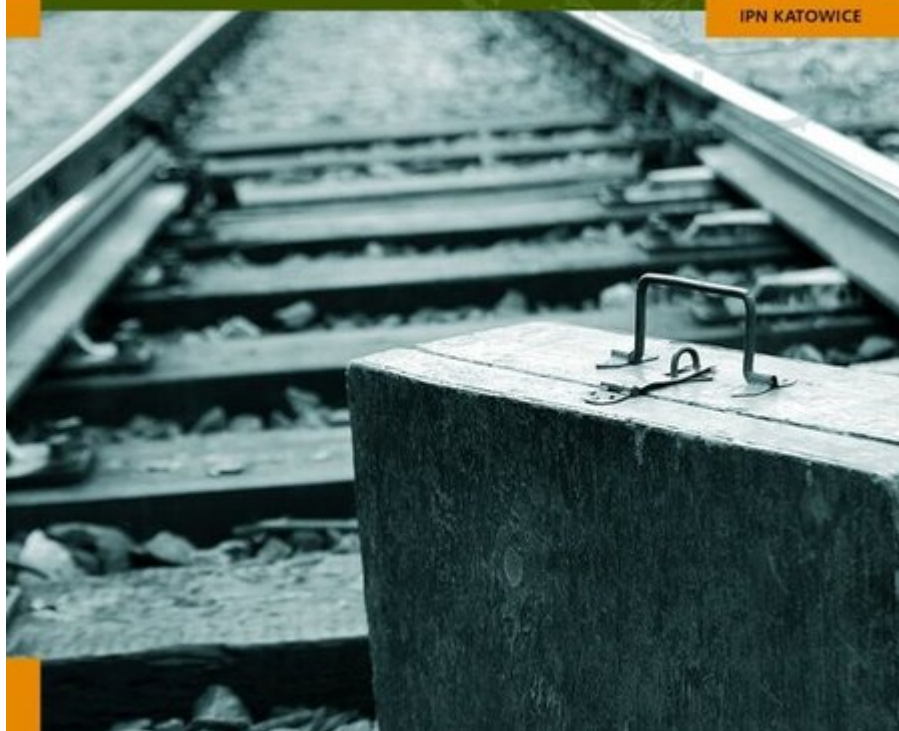
Książka

„Internirung”. Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do ZSRS na tle wywózek niemieckiej ludności cywilnej z Europy Środkowo - Wschodniej do sowieckich łagrów pod koniec II wojny światowej

Z przeklętego raju

Zapiski Górnoślązaków
deportowanych w 1945 r. do ZSRS

IPN KATOWICE

e-Book

Z przeklętego raju. Zapiski Górnoślązaków deportowanych w 1945 r. do ZSRS

Mitologia wyzwolenia • Deportacje, obozy, gwałty i grabieże sowieckie

cena 8 zł (w tym 8% VAT) NR 5 (198) • maj 2022

BIULETYN IPN

PISMO O NAJNOWSZEJ HISTORII POLSKI

ISSN 1641-9565
numer indeksu 431713
nakład 8 000 egz.

ZBRODNIĘ spod czerwonej gwiazdy

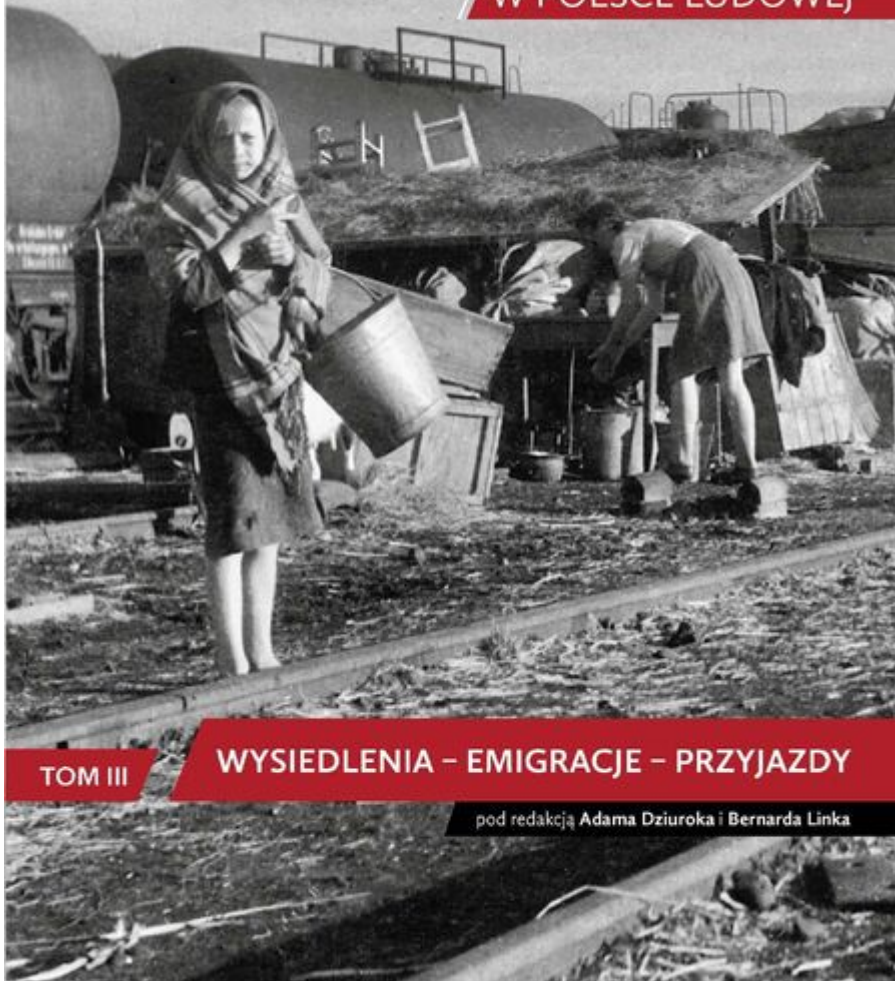

„Biuletyn IPN” nr 5/2022 - Zbrodnie spod czerwonej gwiazdy

GÓRNY ŚLĄSK

W POLSCE LUDOWEJ

TOM III

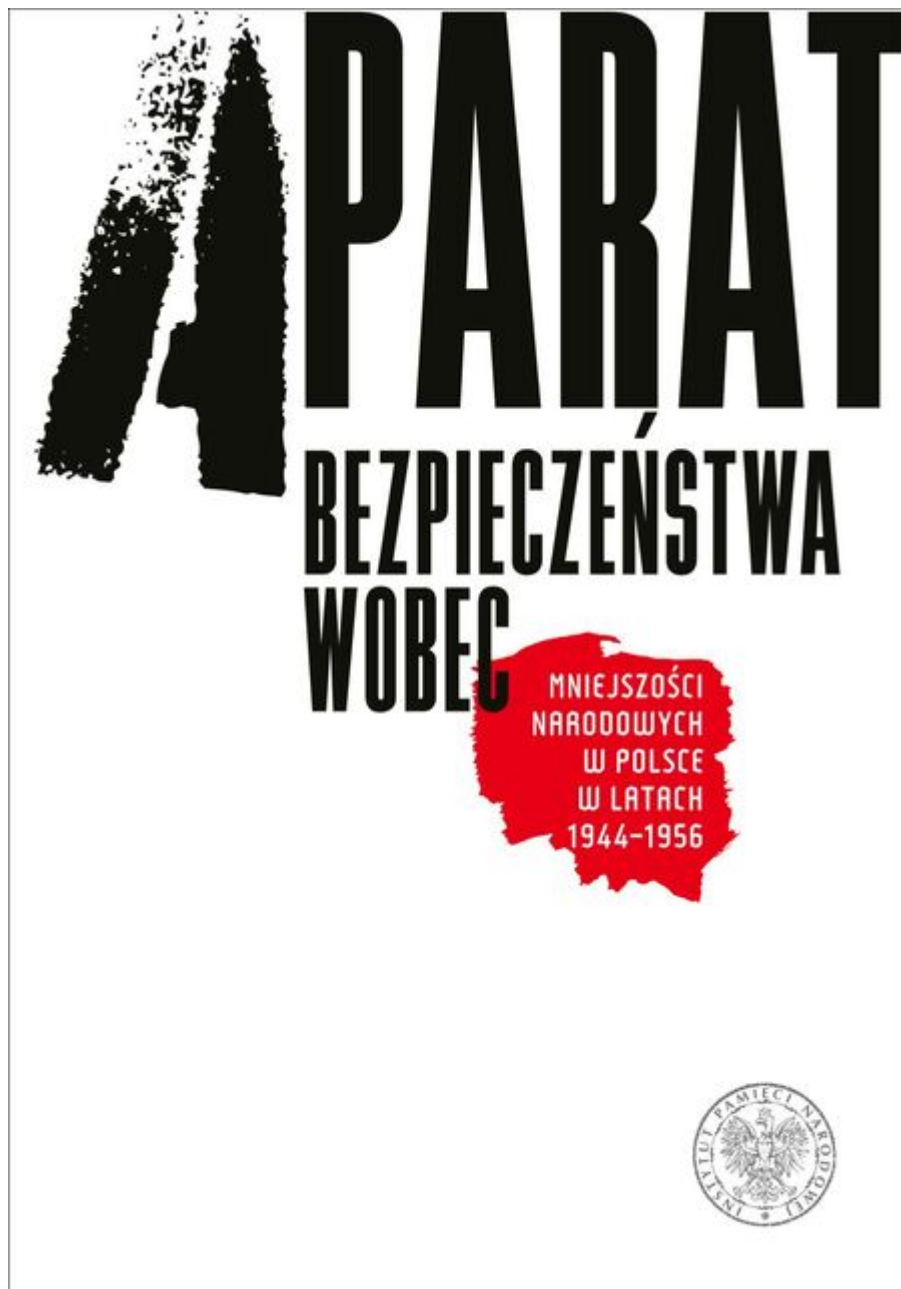
WYSIEDLENIA – EMIGRACJE – PRZYJAZDY

pod redakcją Adama Dziuroka i Bernarda Linka

Institut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
Instytut Śląski

Górny Śląsk w Polsce Ludowej. Tom 3. Wysiedlenia - emigracje - przyjazdy

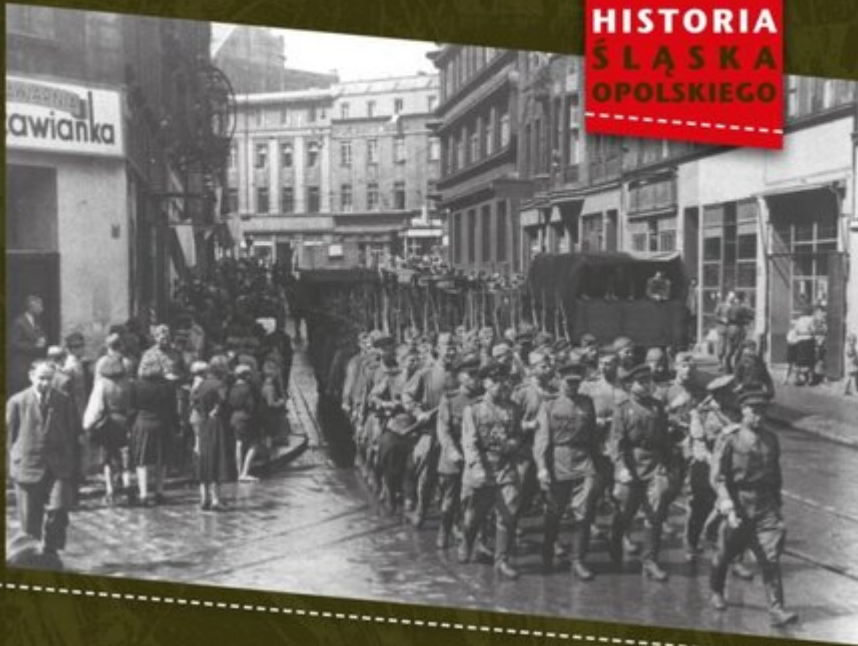

Aparat bezpieczeństwa wobec mniejszości narodowych w Polsce w latach 1944-1956

**HISTORIA
ŚLĄSKA
OPOLSKIEGO**

Koniec wojny na Śląsku Rok 1945

Studia i materiały

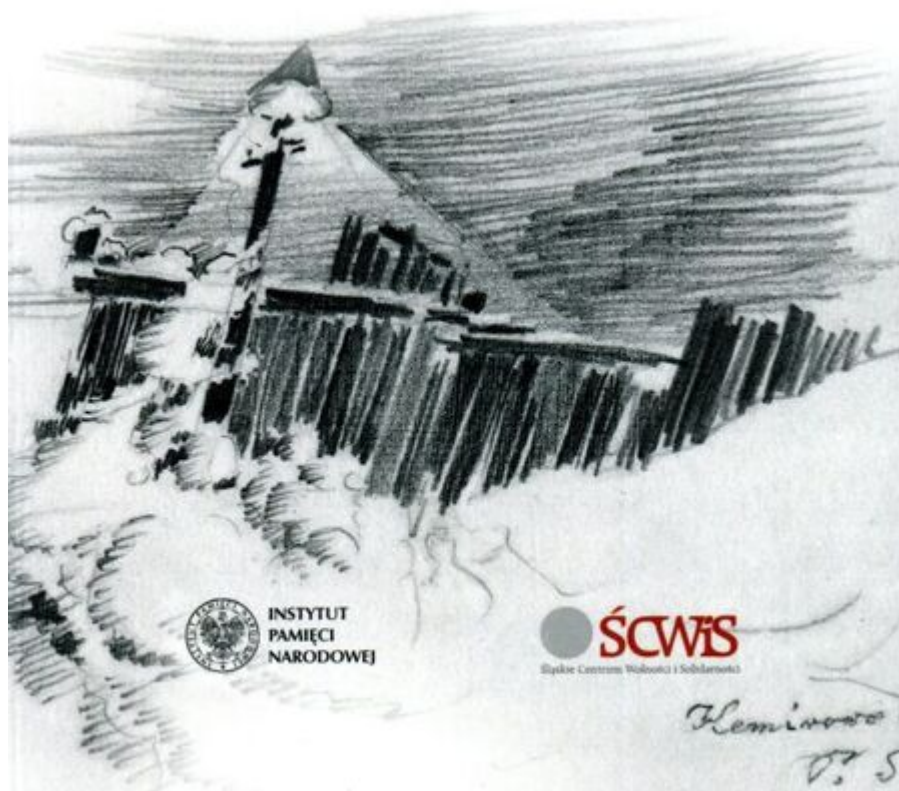
IPN WROCLAW

Koniec wojny na Śląsku. Rok 1945. Studia i materiały

Deportacje do Związku Sowieckiego z ziem polskich w latach 1944–1945

Perspektywa porównawcza

pod redakcją
Sebastiana Rosenbauma i Dariusza Węgrzyna

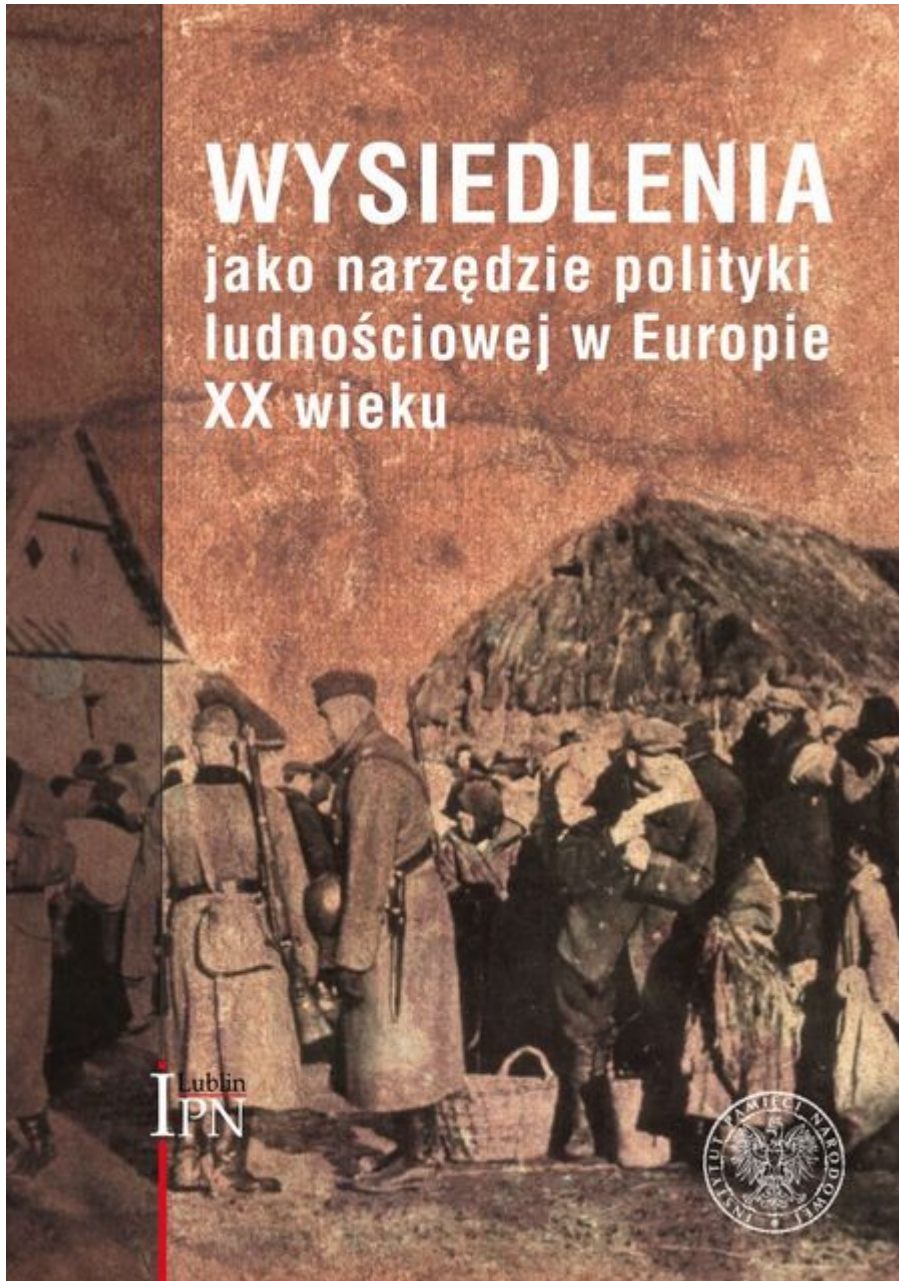

Deportacje do Związku Sowieckiego z ziem polskich 1944/1945 r. Perspektywa porównawcza

WYSIEDLENIA

jako narzędzie polityki
ludnościowej w Europie
XX wieku

Lublin
IPN

Wysiedlenia jako narzędzie polityki ludnościowej w Europie XX wieku

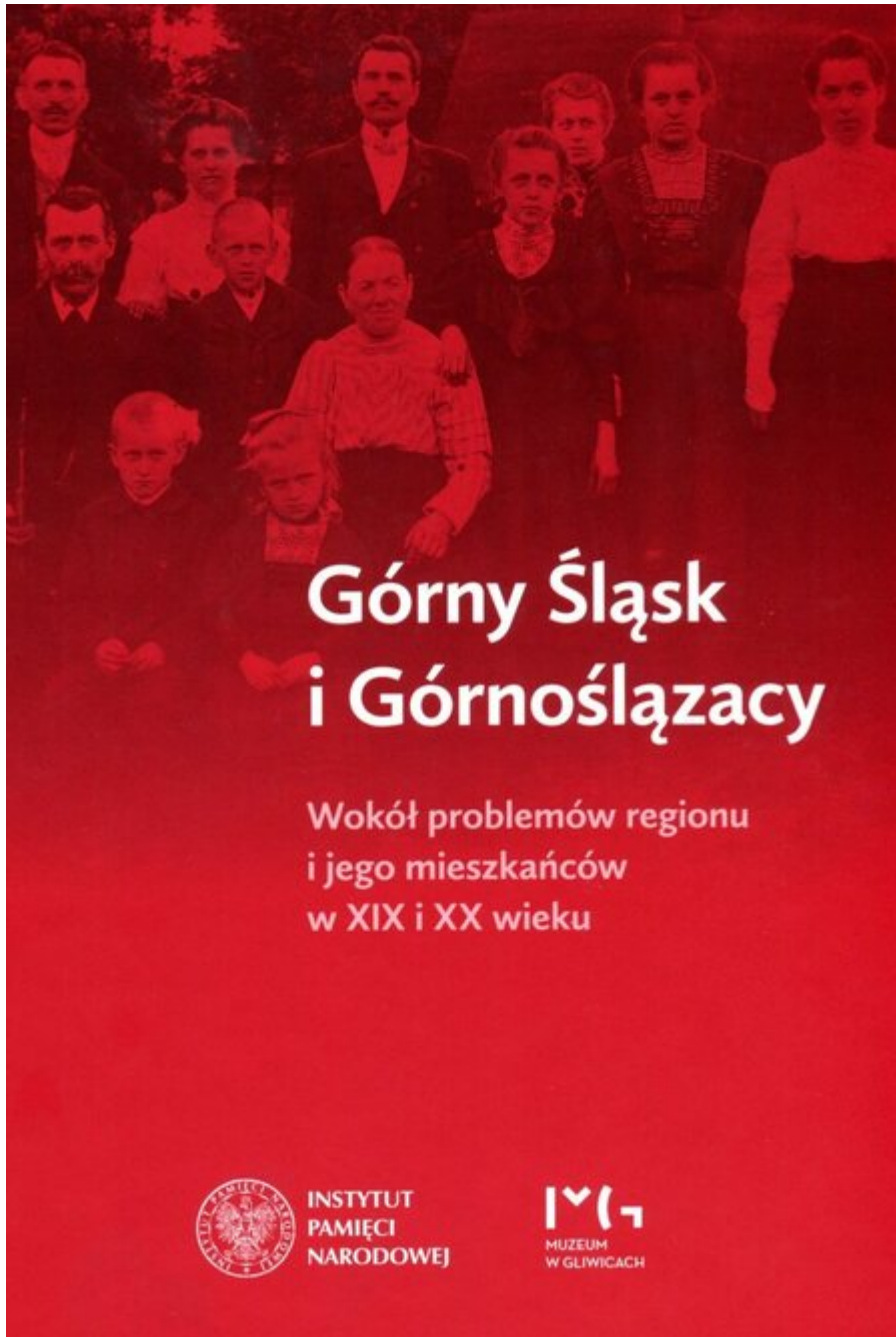

Województwo śląskie 1945–1950

Województwo śląskie 1945-1950. Zarys dziejów politycznych

-

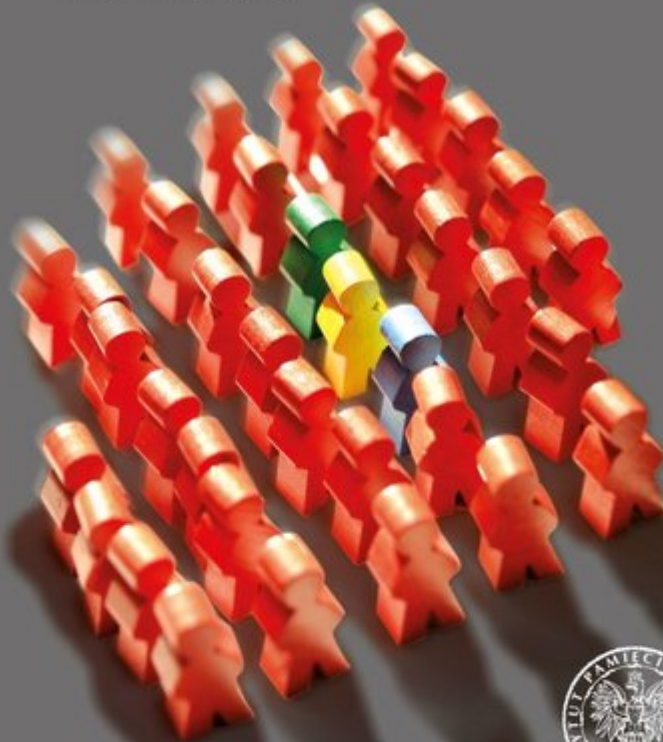

Górny Śląsk i Górnoszlązacy. Wokół problemów regionu i jego mieszkańców w XIX i XX wieku

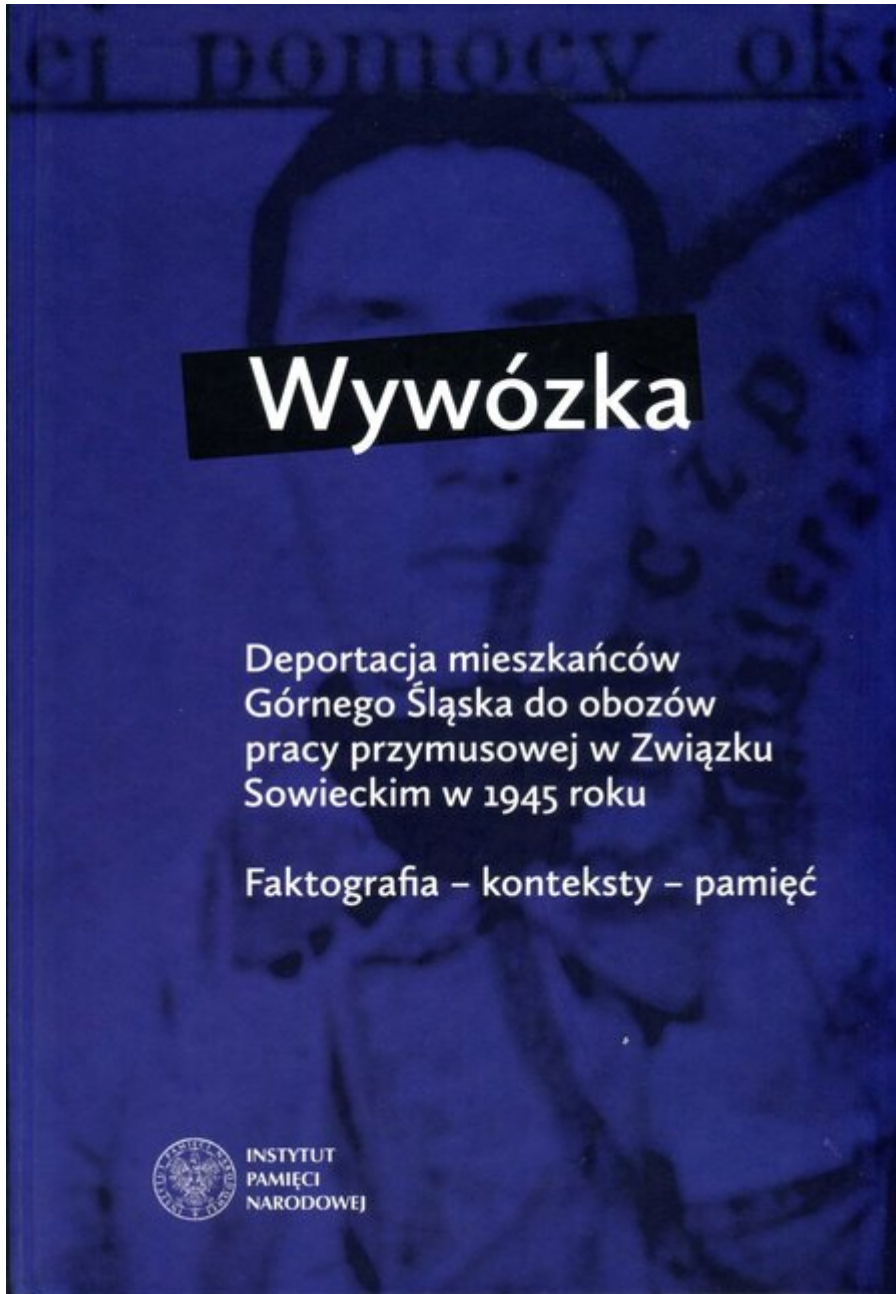
MIĘDZY IDEOLOGIĄ A SOCJOTECHNIKĄ

Kwestia mniejszości narodowych w działalności
władz komunistycznych – doświadczenie polskie
i środkowoeuropejskie

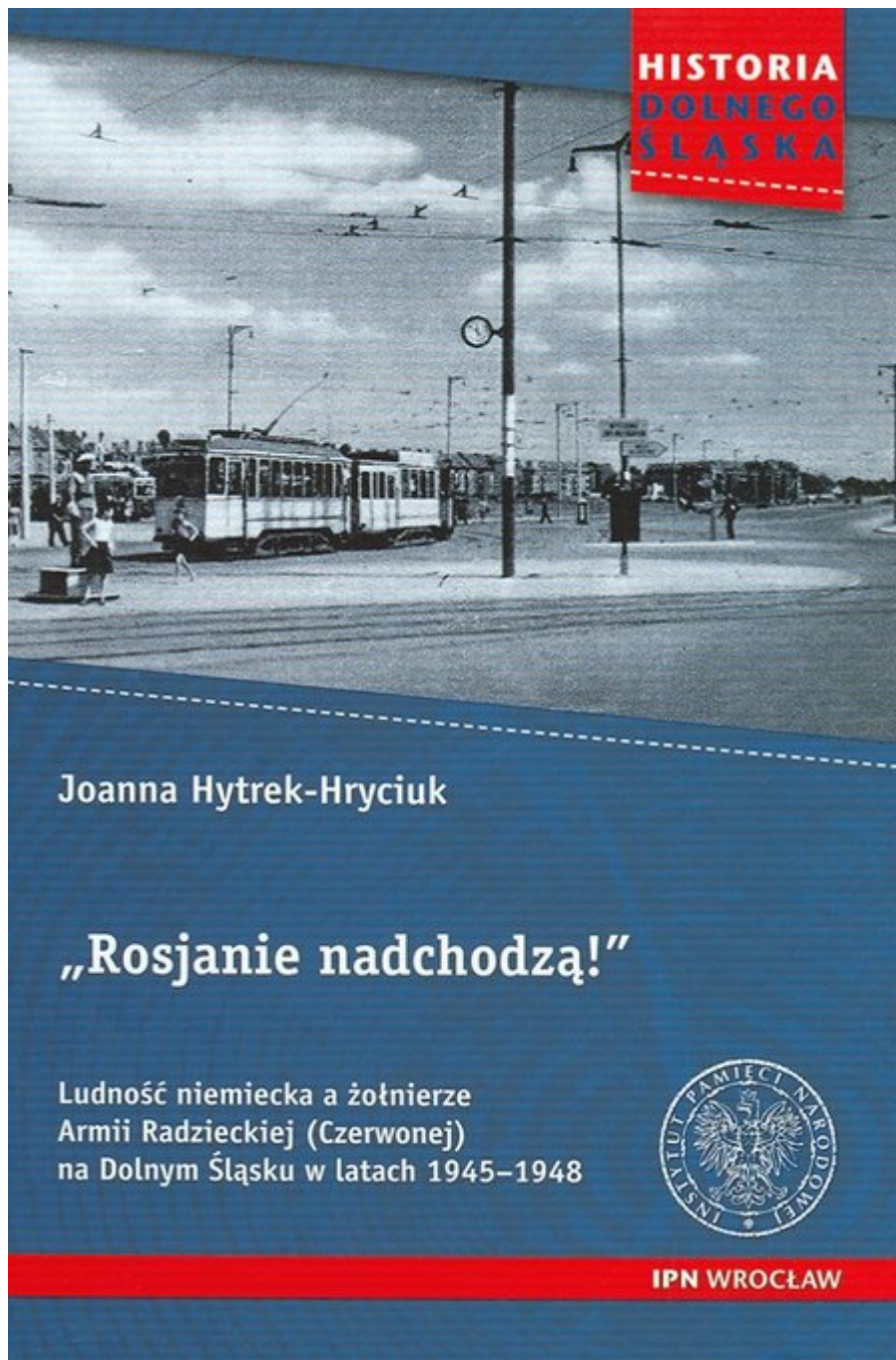
Między ideologią a socjotechniką. Kwestia mniejszości narodowych w działalności władz komunistycznych - doświadczenie polskie i środkowoeuropejskie

Wywózka. Deportacja mieszkańców Górnego Śląska do obozów pracy przymusowej w Związku Sowieckim w 1945 r. Faktografia - konteksty - pamięć

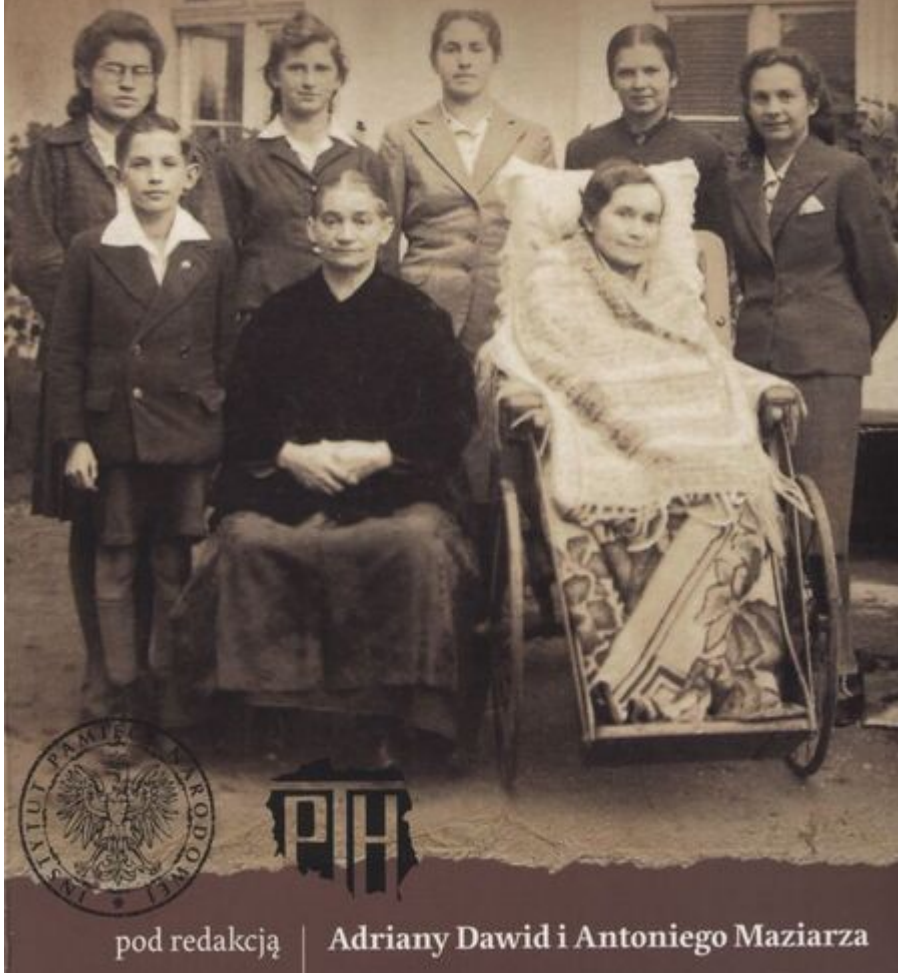

„Rosjanie nadchodzą!” Ludność niemiecka a żołnierze Armii Radzieckiej (Czerwonej) na Dolnym Śląsku w latach 1945–1948

RODZINA NA ŚLĄSKU 1939-1945

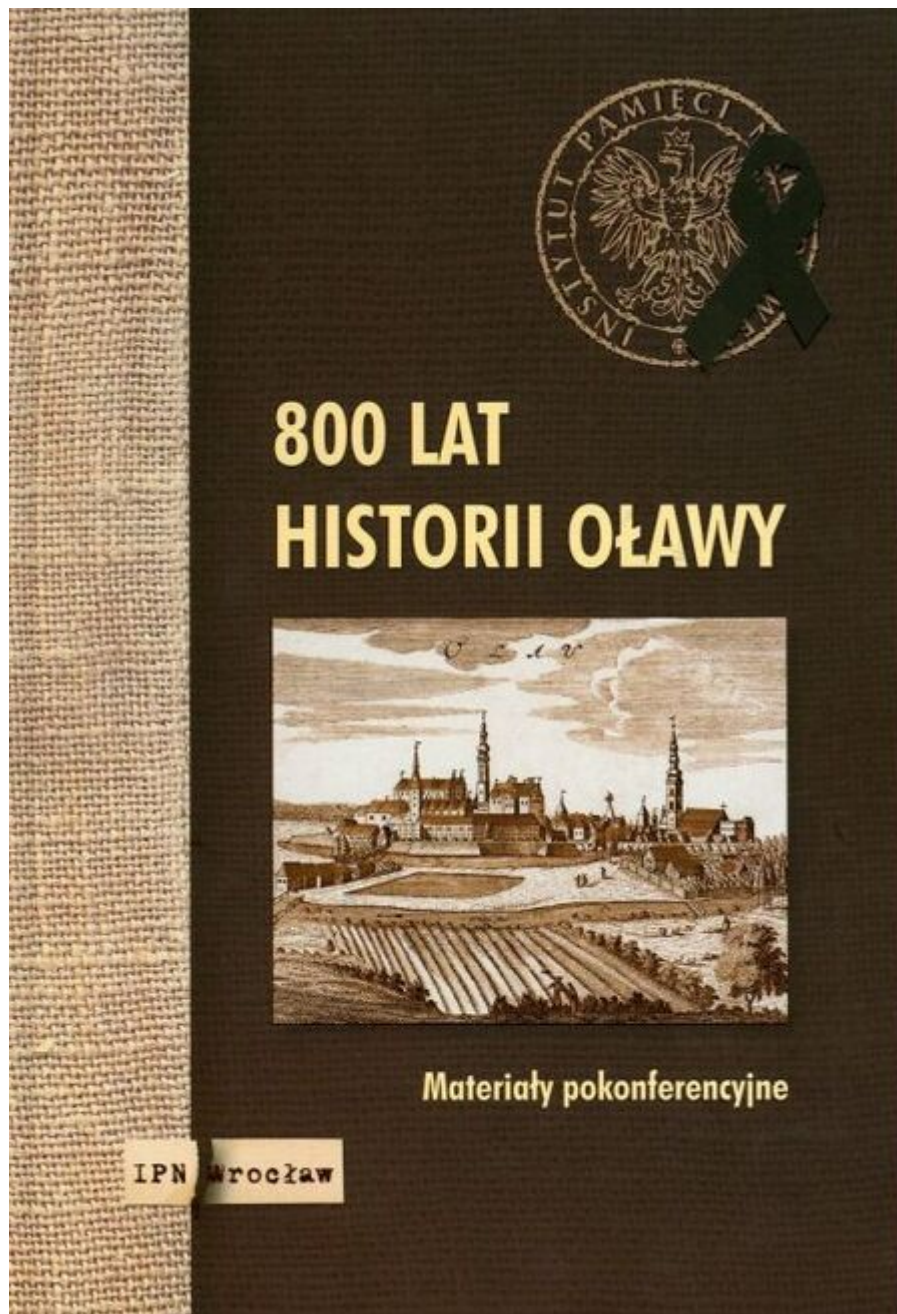
Dezintegracja
Migracje
Codzienność

pod redakcją

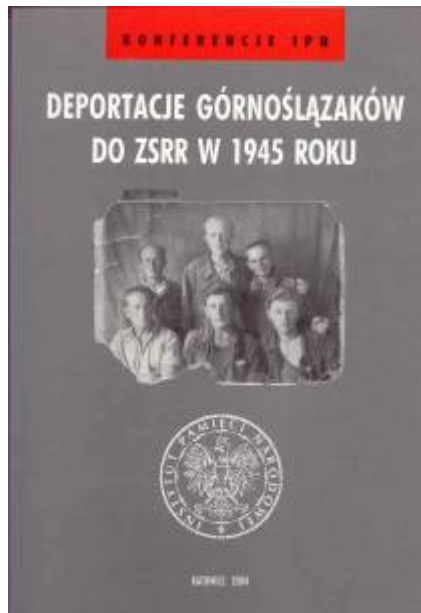
Adriany Dawid i Antoniego Maziarza

Rodzina na Śląsku 1939-1945. Dezintegracja. Migracje. Codzienność

800 lat historii Oławy. Studia i materiały z konferencji naukowej zorganizowanej w Oławie 12-13 marca 2009 r.

Deportacje Górnoślązaków do ZSRR w 1945 roku

[dalej](#)